

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in iserate sprejema upravnništvo v Katoliški ulici št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.

Uredništvo je v Seme- niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnstvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 43.

V Ljubljani, v četrtek 22. februarja 1900.

Letnik XXVIII.

Lex Heinze — pa naši moderni.

Pred nekaj leti se je v Berlinu odkril slučaj izredne moralne propalosti in npravne popačenosti. Že dolgo so čutili vsi krogi, da so zakoni v obrambo npravnosti nezadostni, a ta slučaj, čigar žalostni junak se je imenoval Heinze, je znova vzbudil javno vest, in od tedaj se je vedno mislilo na nekako — lex Heinze, na zakon, ki bi vsaj nekoliko zajezil strašno se razširjajočo prostitucijo in splošno moralno izkvarjenost mlajše generacije.

Kajpada je res, da je moralne bede mnogo kriva tudi socialna beda — ščegetajoči luksuz bogatinov na eni, apatična resignacija trpinov na drugi strani — a vsega ni kriva! Mnogo je krivo tudi to, da država ni skoraj nič storila v obrambo javne morale. Prostitucija se je pozakonila, rufijanstvu malone dala svoboda, poleg tega pa se ni nič ukrenilo proti umazani povodnji brezsrčnih knjižur in podob, ki je zadnji čas preplavila posebno moderna velika mesta. Odtod je, da je bilo na Nemškem l. 1887. 7000 mladih zločincev proti npravnosti, a l. 1895. že 14000. In dostikrat se je pokazalo, da so mladino tako spridile samo umazane knjižure in fotografije. V Berlinu se je ta moralna kuga tako razpasla, da pošteni starši skoraj ne morejo več pustiti otrok na cesto. Po javnih lokalih in izložbah se naravnost uganja spekulacija na strasti rahločutne mladine.

Zato je bil zares zadnji čas, da se kaj stori. Nemški državni zbor je z veliko večino vsprejel zakon, imenovan lex Heinze. Ta zakon je nekoliko izpopolnil nedostatke dosedanje kazenske določbe proti rufijanstvu in vlačugarstvu, in dodal nov § 184 a, ki prepoveduje kolportirati med mladino nesramne knjižure in izpostavljanje po javnih cestah in trgih nesramne podobe. Taka je lex Heinze!

Kaj je v tem zakonu čudnega, kaj, kar bi kakorkoli nasprotovalo kulturi? Nekateri so menili, da ta paragraf omejuje svobodo umetnosti. Toda dobro jim je odgovoril v državnem zboru poslanec Roeren.

»Vem, dejal je, kaj ugovarjajo nekateri. Listi, ki se valjajo v nemoralnosti kakor ščuka v blatu, seveda vpijejo, da paragraf nasprotuje svobodni umetnosti. To je kaj naravno. Toda neumevno je, kako more kaj takega ugovarjati pošten in pameten mož. Ali mar ta paragraf prepoveduje prodajo podob? Ne! Ali prepoveduje razpostavljanje take podobe po muzejih in galerijah? Tudi ne! Le po trgih in cestah prepoveduje razstavljati podobe in sicer le umazane in nesramne podobe! Kaj je tu proti umetnosti? Kdo pravzaprav hodi na ceste iskat umetniškega užitka? In koliko pa je umetnosti v reprodukcijah, ki jih razstavljajo po oknih? In če bi tudi to bila mala žrtve, kdo se ne bi rad odrekel tistemu majhnemu vžitku, ki ga mu morejo dati po cestah nesramne podobe, ko se gre za blaginjo mladine? Kdo ne, če ima še količkaj moralnega čuta v sebi?»

Sedaj pa čujte! V Berlinu na Nemškem so sklenili ta zakon v obrambo npravnosti in v Ljubljani na Slovenskem so zabesneli liberalci!

Lex Heinze je sprejeta! zabesnel je »Slovenski Narod«. To je »nož v srce svobodni literaturi in umetniški produkciji«. ... To je »bla-

zen zakon«, »atentat na vsako svobodnejše literarno, umetniško in znanstveno stvarjenje!«. »To je zelotstvo, smešno zelotstvo! Da je tak blazen predlog mogel dobiti večino, nam kaže, kako malo spoštovanja imajo pred umetnostjo in pred kulturo tisti možje, ki kot zastopniki nemškega naroda sede v državnem zboru! To nam kaže, kako temne strani ima toli hvalisana nemška razsvetljenost, kako klaverni in nazadnjaški elementi nosijo zvonec v novodobni Nemčiji! Pri nas smo v tem vendar nekoliko na boljem. Pri nas še hvala Bogu za kako lex Heinze ni dobiti večine!«

Tako je besnel »Slovenski Narod« v Ljubljani na Kranjskem, ko se je v Berlinu na Nemškem sklenila lex Heinze zoper rufijanstvo in vlačugarstvo, zoper nesramne knjižure in nesramne podobe!

Zakaj to omenjamo? Zato, ker je silno značilno! Dobe se še tudi med nami dobrodušni ljudje, ki mislijo, da bi se z moderno literaturo in nje principi vendar le lahko pobotali, da bi bil vendar-le mogoč kompromis! Mogoč? Mogoč, če prodaste vse, če prodaste svoja načela o veri in npravnosti, če na milost in nemilost sprejmete liberalizem in vse njegove posledice! Mogoč, če dovolite, da se bodolisti in literatje in umetniki valjajo po nemoralnosti, kakor ščuke po blatu, da rabimo izraz poslanca Roerena! Ali ne dokazuje zopet ta slučaj, kaj mislijo liberalci, ko govore o svobodni umetnosti? Libertinizem, razuzdanost, to jim je svoboda! Kdor je zoper nemoralnost, ta jim je blazen, smešen zelot, klavern nazadnjak brez spoštovanja do umetnosti in kulture. Vsak svarilni glas je atentat na umetnost, nož v srce svobodni umetnosti!

Dobrodušne ljudi boli, da jim pravijo nasprotniki: klerikalci, reakcionarci, zelotje! Dobro, prodajte se liberalcem z vsem, kar imate, zatajite vse, glavo in srce, načela in čustva, vse, kar vam je sveto in drago, in pojte tja, da bo dr. Ivan Vesekdo pljuval vam v obraz! Če zatajite cerkev in rod, pa bo sklenjen — kompromis!

Mažari v hrvatskem Primorju. XXIX.

Komaj se je dokončala razprava glede Reke v hrvatskem saboru, se je začela že v ogerskem. Na to razpravo v ogerskem saboru je pripravil občinstvo na Ogorskem žurnalist Hodossy, ki je napisal več člankov o Reki seveda v mažarskem duhu; vendar pa je deloma vsaj navidezno odobril ravnanje Rečanov, ko so branili svojo avtonomijo proti nasilnej vladni poprejšnjega ministra Banffyja. V samem saboru pa je zagovarjal Rečane njihov poslanec grof Batthyanyi proti prejšnji ogerski vladni ter se zavzel za avtonomijo mesta Reke, češ da ima tudi reško mestno zastopstvo pravico pri zakonodavstvu, kadar se to tiče postav za Reko. Moremo si misliti, da so te izjave Rečane močno razveselile, ker so mislili, da se jim vendarle dovoli samouprava, kakoršno so oni vedno zahtevali ter se radi tega tudi sprli z Banffyjem, ki je smatral Reko kakor vsako drugo mesto na Ogorskem glede takozvane avtonomije. Ali so se tudi zdaj hudo

prevarili. Ministerski predsednik Szell se je izjavil glede Reke popolnoma v duhu Banffyjeve vlade; Reka ima sicer svoj poseben položaj, ali upliva na zakonodavstvo ne more imeti nobenega, a še manje takozvani veto proti postavam ogerske države. Dostojanstvo ogerske države ne dopušča, da bi Reka odločevala glede postav, ali da bi se upirala, da jih noče sprejeti, kaj takega ne more trpeti nobena ogerska vlada, pa ne bode tudi njegova.

Reka je del ogerske države, pa jo vežejo vse postave enako, kakor vsa ostala mesta. Razume se pa, da bode ogerska vlada pazila na poseben položaj reškega mesta kot edine ogerske luke na Jadranskem morju ter v svojih postavah že poskrbela, da se stori zanj vse, kar bode potrebno. Rečani naj le zaupajo ogerski vladni, ki jih je negovala do zdaj, pa jih hoče tudi še dalje, saj od drugih sosedov tako nimajo kaj pričakovati. Če se pa mestno zastopstvo ne poda, bode ogerska vlada z vso energijo izvela svoje osnove brez vsakega obzira. Tako sporočuje Szell Rečanom svoje maenje in nazore o njihovi avtonomiji; zdaj so jim splavale vse nade po vodi, saj je celo Batthyanyi odobral Szella, ko je tako odločno govoril o dostojanstvu in jakosti ogerske države, ki hoče, da se njena moč pozna tudi na Jadranskem morju. Rečani so ta nauk zaslužili, saj so bili neukrotljivi protivniki Hrvatske, ker so mislili, da bodo postali neodvisni svoji gospodarji, da le Hrvate iztisnejo. Hrvate so zares iztisnili, ali so zato dobili drugega gospodarja, ki jim bode stokrat manjše prizanašal nego Hrvati.

Ali Szell se je izjavil tudi glede odnosa Reke nasproti Hrvatske in Ogorske. Ogorski ministerski predsednik je izjavil v svojem govoru, da je Reka brez vsakega dvoma del ogerske države, da je tedaj teritorialno vprašanje že rešeno. To je po njegove trditvi storila že Marija Terezija l. 1779 z onim glasovitim znakom, da je Reka »separatum corpus sacrae coronae adnexum«, to je potem potrdil cesar Frančišek II. leta 1807 in 1809. Nagodba iz l. 1868 zakonski članek XXX. § 66. je po trditvi Szellovej vse poprejšnje diplome odobrila ter Reko priznala za ogersko posest, a le glede uprave na Reko se je imela Ogorska sporazumeti s Hrvatsko in z Reko; tudi to se je storilo, ko je hrvatski sabor l. 1870 prepustil vso upravo Ogorske, kar Ogorske nič ne preči, če ni hotela hrvatska regnikolarna deputacija leta 1883 na to pristati. Po tem takem je Reka del ogerske države, in Hrvatska nima na Reki nič iskati. Tako odločno ni dozda še nobeden ogerski državnik zahteval Reko kot ogerski teritorij. Mora že vedeti, zakaj to dela. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. februarja.

Češi v obstrukciji. Z Dunaja prihaja danes poročilo, da je češki parlamentarni klub na predlog parlamentarne komisije sklenil, vztrajati v obstrukciji nasproti Koerberjevi vladni in nadalje voditi obstrukcijo. Ta sklep ni prav za prav nikogar presenetil, ker je znano, da velika večina češkega naroda je prej ko slej nasprotna vladni, ki ni popravila krivice, ki se mu je zgodila z razveljavljenjem jezikovnih naredeb. Seji, ki se je vršila večeraj popoldne, je prisostvoval minister Režek in član gospodske zbor-

nice Wohanka. V utemeljevanju dotičnega predloga, ki je bil soglasno vsprejet, se kaže na prekinjenje spravnih konferenc vsled sestanka državnega zbora, pri čemer se pa češkemu narodu ničesar ne nudi, kot prejšnje krivično stanje, kakoršno je bilo koncem parlamentarnega zasedanja lanskega leta. Vlada ni storila prav ničesar, s čimur bi pokazala svojo naklonjenost do češkega naroda in popravila provzročeno mu krivico. Podrobnosti glede taktičnega postopanja se prepuščajo poslancem samim, nadaljevati pa morajo brezobzirno opozicijo. — Vladi seveda ta sklep ne bo ljub, ker ve, kake neljube posledice bo imel za-njo in za državne potrebe.

Vladni jezikovni načrt in Nemci. Nemški zagrizenci so sila nezadovoljni z najnovejšim vladnim načrtom, na podlagi katerega naj bi se doseglo sporazumljenje mej Čehi in Nemci na Češkem. Organ graških prateutonov naravnost naglašala, da je ta načrt na škodo Nemcem poslabšana izdaja jezikovnih naredeb, da so bile toraj Badenijeve in Gautscheve jezikovne naredbe v primeri s Körberjevim načrtom ugodne za Nemce. Komur je znan ta načrt, ve, koliko je istine na tej do skrajnosti pretirani trditvi. Sedaj je tudi umljivo, zakaj tolika nevolja graških Germanov nad postopanjem moravskih nemških državnih in deželnih poslancev, ki so po svojem voditelju Chlumekem izjavili, da je vladin načrt tak, da lahko služi za podlago nadaljnim razgovorom. Program moravskih Nemcev toraj ni pravi nemški program, ker mu ne pritrdijo radikalni Gradčani.

Novspah spravnih konferenc. Češki »Narodni Listy« pišejo v večerajšnji večerni izdaji, da se je spravna konferenca s predvečerajšnjim dnem razšla brez vsakega uspeha. Zgodilo se to sicer ni formalno, piše ta list, toda so gotove stvari, ki se razumijo same po sebi, ne da bi bilo treba o tem govoriti. Nepoznanje čeških razmer je vzrok, da se je tej konferenci pripisovala tolika važnost. Na Dunaju prevladuje v gotovih krogih še vedno mnenje, da se v narodnostnem boju na Češkem in Moravskem ne gre prav nič za drugo, nego za večjo ali manjšo mero pravic te ali one narodnosti. Pokazalo pa se je, da boj, ki ga bijejo Čehi, je boj za njih eksistenco, oni Nemcev pa uničevalen boj. Tam pa, kjer se bijeta sovražnika pod takimi zastavami, ne more biti govora o spravi. — Tako imenovani mladočeški list. Iz oficijelnih komuniquejev o teku spravnih konferenc sicer ta trditev ni razvidna, toda ti komuniqueji so sploh tako nedoločni, da po njih ni mogoče izreči nikake prave sodbe o vspešnem napredku spravnih konferenc.

Krasne razmere v Srbiji. Milan je doigral svojo ulogo na srbskih tleh in kralj Aleksander ga mora odsloviti, ako hoče varovati svojo kožo. Minule dni je ta tiran zopet osleparil Srbijo za 10 milijonov gld., ki so bili namenjeni za v Franciji naročene topove. Stvar je bila pa takale: Naročenih topov Francozi niso hoteli poslati v Srbijo, ker jih trenutno ne potrebuje, marveč so jih raje prepustili Transvalcem. Vojni minister Vučković je sicer takoj hitel v Pariz, da bi jih se rešil, a prišel je prepozno in se moral vrniti brez njih v domovino. Seveda je o tem takoj sporočil kralju in Milanu. Poslednji je bil tega grozno vesel ter naglo utaknil v žep lepo svoto milijonov. O tem je bil pa neki obveščen tudi minister že potoma iz

Pariza in ker je bil sam odgovoren za dovoljeni denar, se je iz strahu pred kaznijo sam usmrtil. Po tem poročilu, ki je došel »Narodnim Listom« baje iz zanesljivega vira, minister Vučković toraj ni umrl naravne smrti. Milana je pa doletela samo degradacija, ker je sedaj samo navaden general.

Ruski vspehi v Aziji. Razmere mej Rusijo in Perzijo so postale v zadnjem času kar najbolj prijazne in kar je pri tem najpomembnejše, na škodo mogočne Anglije. S spretno roko si je znala ruska vlada izposlovati od Perzije dovoljenje za gradnjo poljubnih železničnih prog, ki bodo v letu 1903 in 1904 že vezale rusko zemljo z morskimi pristanišči. Z železnicami bo prišlo v Perzijo mnogo ruskih podanikov, posebno v obmorska mesta in že v najkrajšem času se z vladno podporo naseli v tem kraju nad 400 ruskih rodbin. Za naselitev ruskega življa v Perziji si vlada ni mogla izbrati ugodnejšega sredstva, kakor je ravno grajenje novih železnic. Toda ta pridobitev ni vse, kar so Rusi na škodo Anglije izposlovali v Perziji. Posodili so jej več milijonov rubljev, proti dobremu poročstvu seveda, in pregovorili perzijsko vlado, da je takoj izplačala svoto, ki jo je dolgovala Angležem. S tem se je otrsela nadležne odvisnosti od angleških kramarjev in se izročila v varstvo Rusom. Tretja važna pridobitev pa je dovoljenje, da sme Rusija »za poskušnjo« mobilizovati svojo armado tudi po perzijski zemlji in z njo prodirati celo do angleške pomesti. Angležem posebno ta ruska pridobitev nikakor ni všeč. Poleg vsega tega so pa Perzijanci izredno navdušeni za ljudomili, kulturni narod ruski, kar so pokazali že angleškemu konzulu, posebno bo pa pokazal perzijski vladar, ki obišča carja na dvoru.

Knjige in časopisi.

»Glasbena Zora« prinaša v 2. številki II. letnika navod »O postopu glasov v ravno-bežnih in skritih kvintah in oktavah«, sestavka »Večni mornar« in »Slovanska gledališča« in skladbo dr. Benjamin Ipavca »Mazurka«, skladbo Jos. Prochazka »Iz mojih pesmi« in K. Javorskovo »Tujki«.

Dopisi.

Z Notranjskega. Zadnjič je v »Slovencu« rimski romar podajal svoje nasvete in opombe glede potovanja v Rim. Dovolite, g. urednik, še meni nekaj opominov.

G. dopisniku ne ugaja, da bi bili le 5 dni v Rimu. Saj se ne bo nobenega podilo že šesti dan iz Rima. Ako pa v 5 dneh opravimo svojo pobožnost za popolnoma odpustke, bo gotovo vsem ustreženo. Tu se je oglasilo 19 romarjev, a vsaki je kazal, kako rad bi v kratkem vse opravil. Mu bode ugajalo dalj časa ostati, slobodno mu, saj vožnja karta za nazaj velja 40 dni.

Glede naročenega kosila in večerje na stanovanjih bi bilo pač najbolje kakor želi rimski odbor. V Benetkah smo imeli 2 kroni ceneje stanovanje, če smo kosili doma, ako smo pa drugod iskali, smo včasih dobili kaj poštenega, včasih pa tudi ostanke, doma smo pa zato dražje plačali postelje. Tako je menda tudi sedaj vravnano v Rimu, ker je vse bolj lahko vedeti, ob kateri uri in za koliko in kaj naj se pripravi. Tudi bi nas taka vreditev preveč ne motila. Saj bode treba vsaki dan vse 4 glavne cerkve obiskati; ko se v eni cerkvi odmoli, se gre lahko pogledat znamenitosti, ki se nahajajo tam v obližju, popoldne se podamo v druge cerkve in zopet obiščemo en dan te, drugi dan druge posebnosti ondotne okolice. Šesti dan naj bi šli dopoldne v katakombe, popoldne k sv. Lavrenciju na pokopališče, na večer se pa že lahko odpeljemo proti domu, ako smo med tem časom dobili avdijenco pri sv. Očetu. Komur je drago, ostane še dalj časa v Rimu, ali gre v Neapolj do Pompeji, ali še kratko stacijo naprej do sloveče božje poti »Vale di Pompei«. Vrača se po kateri progi mu drago. Morda čez Florenco, kjer en dan zadostuje, da si človek ogleda »galleria degli Uffizi« in drugo, v Bolonijo tudi en dan, Benetke dva dni. Dalje navadni romar ne bode ostajal, če tudi je veliko znamenitosti še, katerih opazil ne bo. Glava bo namreč že tako trudna in polna raznih vtisov, da si bode želel že skoraj domu. Pozneje pa, ko se mu vse umiri in uvrsti,

bo se z veseljem spominjal krajev, na katerih je bil, in ko bode katerikrat kaj bral ali slišal o italijanskih posebnostih, bo vedel marsikaj povedati.

Glavna stvar je le, kako bode vse preskrbljeno za potovanje tja in bivanje v Rimu. Bil sem tudi jaz o 50letnici Leonovi v Rimu, a opazil sem, da so romarji ceneji, ako niso dobro organizovani. Dunajčani znajo. Razdele ljudi v posamezne oddelke, kateremu dajo enega za vodjo. To slednjemu ni za čast, ampak za trud in žrtev, ker preskrbljuje vse za svoj oddelek. V Rimu se dobi za vsaki oddelek poseben vodja, ki že prej razdeli, kake, kam, ob kateri uri se peljejo, ali gredo peš. Tako smo imeli uravnano pri dunajskem vlakcu leta 1888. in bili smo vsi zadovoljni. V kratkem času (10 dni) smo veliko videli, ker nismo časa brez potrebe tratili. A videl sem pa tudi one, katere je kak agent pripeljal s posebnim vlakom v Rim, jih tam prepustil samim sebi, da so se reveži iskali po mestu, kakor zgubljene ovce.

Še nekaj. Ali bi ne mogli imeti kaj svojih pevcev? Kako so nas iskali in hvalili Slovence radi našega vbranega petja in vendar je štel naš zbor le 6 pevskih moči, ki so se v naglici in po naključju zbrale. V Padovi pri maši si Nemci niso upali peti, v Loreti so najeli ondotni pevski zbor, ki pa ni pel v cerkvenem duhu. Kako bi se pa mi ravno v Marijini hišici čutili domače, ko bi slišali znano petje; pred odhodom imeli smo slovesne pete litanije in na vrh še zapeli ginjaivo Riharjevo »Slovo od Marije« ali drugo. V Asisi so peli Nemci pri tihi maši, a bilo je nekako dolgočasno, vse enoglasno, brez občutka, brez takta. Ko smo mi v Rimu le enkrat zapeli četveroglasno zahvalno pesem in so nas Nemci poslušali, od sedaj se niso več upali z glasovi na dan. V cerkvi sv. Neže so prosili Rimljani, naj romarji kaj zapoje, a voditelj Nemcev se je obrnil na Slovence, naj oni izraženi želji vstrežejo. Ko se mu je odgovorilo, da je Slovencev le peščica, proti mnogoštevilnim Nemcem, katerim radi množine že pristoji, da se pokažejo, spoznal je očitno: »Vi Slovenci znate veliko lepše, kakor mi«. In pri maši v katakombah so zopet prosili nas in ko smo rekli, da nemški peti ne znamo, so oni raje molčali.

Ker imamo toliko pevskih zborov po deželi, bo gotovo kateri od teh romal letos v Rim in »Cecilija« bi se lahko rabila kot molitvena in ob enem pevska knjiga, kak spreten pevovodja se bode tudi dobil, da bode petje vodil.

To so nektre misli, ki so mi nastale radi dolzega romanja. Poskrbi naj se le za spretno voditelje, vravna naj se za trdno in določno vse v Rimu in v Boloniji, pa bode vsaki romar se še čez leta z veseljem spominjal svojega potovanja v večno mesto, kakor oni romarji, ki so se leta 1888 vozili z dunajskim vlakom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. februvarija.

Postni pastirski list za ljubljansko škofijo se je pričel danes razpošiljati. List je precej obširen in razpravlja temeljni nauk krščanstva o božanstvu Kristusovem. — Prejeli smo danes tudi postni list lavantinskega knezoškofa, ki razpravlja isto stvarino.

Realni zakon, katerega je sprejel deželni zbor kranjski, ni dobil cesarjevega potrjenja.

V odbor katoliške družbe so bili v ponedeljek na občnem zboru izvoljeni gg.: Mih. Bulovec, duhovni vodja pri Uršulinkah, J. Dogan, mizarški mojster, Ant. Janežič, finančni komisar, dr. J. Janežič, profesor bogoslovja, A. Kalan, kanonik, dr. A. Karlin, kanonik, dr. J. Krek, drž. poslanec, A. Kržič, profesor, dr. Fr. Lampe, kanonik, Alfred Ledenig, trgovec, Fr. Leskovic, trgovec, Jož. Pichler, umir. okr. tajnik, Fr. Povše, vodja, drž. poslanec, Jan. Rozman, č. kanonik-župnik, L. Smolnikar, stolni vikar, Al. Stare, vpok. župnik, Ivan Sušnik, kanonik, J. Šiška, knezoškof. kancelar, dr. V. Schweitzer, odvet. koncipijent, dr. Aleš Ušeničnik, stolni vikar, Pavel Velkavrh, molar in hišni posestnik, Alojzij Zorman, molar, Ant. Zupančič, profesor bogoslovja, dr. Ig. Žitnik, drž. poslanec. — V načelstvo so izvoljeni gg. kanonik

Kalan predsednik, vodja Povše podpredsednik, župnik Al. Stare blagajnik, kanonik dr. Karlin in dr. Aleš Ušeničnik knjižničarja, komisar Janežič in vpok. okr. tajnik Pichler tajnika.

Ljubljanski župan je zopet na štirnajst dnevnem odpustu. Odpotoval je v Dubrovnik.

Iz Polšnika. Pri nas so vodili veleč. g. očetje frančiškani Mirem Turk, Matevž Vidmar in Engelbert Polak od dne 3. do 11. febr. t. l. s posebno gorečnostjo sv. misijon. Vdeležba je bila mnogobrojna in vspešna. Obhajanih je bilo nad 1300. Sklepni dan je bilo 35 udov vsprejetih v Marijino družbo, vnovič se jih je že oglasilo 35. Oglašati so se začeli tudi mladeniči, ker se tudi za nje namerava ustanoviti Marijina družba. Prav ganljiv je bil pa sklep sv. misijona. S svojo navzočnostjo nas je tudi počastil v tako neugodnem vremenu veleč. g. dekan Iv. Lavrenčič in vodil procesijo z Najsvetejšim. Bog povrni g. misijonarjem ves trud in blagoslovi njihovo delo!

Prešernov spomenik v Ljubljani. Odobreni Zajčev načrt predstavlja Prešerna v nekoliko odpeti dolgi suknji s širokim kožuhovim zavratnikom. Podstavek je skalovit in naravne pečine se dvigajo Prešernu tudi za hrbtom. Z desnico drži Prešern na prsih gosje pero, levico ima povešeno in v njej na pol odprto knjigo. Na vrhu podstavka sedi vila, ki se z desnico opira na skalo, levico, v kateri ima zlato žarko zvezdo, pa steza nad Prešernovo glavo. Izza ozadja poganja mlada slovenska lipa. Relifa sta na spomeniku dva. Na levi strani podstavka predstavlja relief krst Črtomira, na desni strani pa kaže relief slovo Črtomira od Bogomile. Spomenik bode stal sredi drevja, izmed njegovih mramornatih skal in bode rasel naravni bršljan.

Vihar. Iz Polšnika se poroča 21. t. m. Včeraj dne 20. t. m. je vže po popolunoči prav močno razsajal jug. Okrog popoldne do 1. ure je pa nastal cel vihar. Razkrival je strehe, lomil in ruval drevje in tudi z zvonika je vzel strelovod in angelja. Prav hudo moč ima zdaj veter, ko je slatenska graščina posekala svoj gozd pred Polšnikom.

S Koroškega. — Revež je naš kmet, revež, da se Bog usmili! V podjurski dolini skoro pri vsaki hiši, gotovo pa pri vsaki drugi primanjkuje hlapcev. Vse gre v mesta, iskat si »boljšega kruha«. Drugi delajo spet raje na železnici. Pri tem so prosti in žive kakor hočejo, in to našim mladim ljudem ugaja. Hlapcu pri nas kmet ne sme reči žal besede, niti posvariti ga ne sme. »Pa grem k železnici, če vam ni prav« — to je stereotipen odgovor. — Ker lani ni bilo mošta, morajo kmetje kupovati žganje za družino. Srednje močni kmetje dajo po 100 gl. na leto za samo žganje. In potem kava! Brez kave na Koroškem ne more nihče živeti. Če dekla misli iti kam služiti, ne vpraša najprej, koliko plače dobi, ampak kolikokrat dobi na dan kavo! — Veliko nad goje kmetje do skladišča v Sinčevsi! Da bi se le izpolnile! Zadruga se mora boriti še z raznimi zaprekami. Podružnico v Velikovecu vedno nadzoruje policaj. Gospod vikar Podgorc je bil že dvakrat obsojen in poslovodja Maisterl trikrat, ker sta s kmeti na ulici — govorila! Ko je g. vikar Podgorc napram okrajnemu glavarju pl. Mayershofer-Grünbüchelu izrazil svoj dvom o pravičnosti teh obsodb, je glavar odgovoril, da tudi on (glavar namreč) ni nezmotljiv! Karakteristično! — V narodnostnem oziru je pri nas slabeje, kakor slabo! Ljudje malo beró, ker otroci ne znajo slovenski brati. Smili se Bog!

Žalostne šolske razmere Koroške osvetljuje zopet dva dopisa zadnjega »Mira«. O učitelju na beljaški c. kr. strokovni šoli se poroča imenovanemu listu: Kakšne razmere vladajo na beljaški obrtni šoli, more se razvideti iz sledečega jako zanimivega dogodka, ki je vreden, da se za vselej pri-bije. Nek ljudski učitelj, ki poučuje postransko tudi v strokovni šoli trgovinski zemljepis, upa se v učni uri, namesto da bi poučeval svoj predmet, udrihati na vse mogoče načine po Čehih, Slovencih in sploh Slovanih. Proti Čehom se tako šopiri, kakor da bi jih mogel vse skupaj vtakniti v svoj žep. Čehom, pravi, za njihov jezik nič ni mar, vsaj radi govorijo nemško, če le mo-

rejo ubožci dobiti par nemških krajcarjev. (Morda je pa ravno narobe!) Ljudstvo je nahujskano po bogataših in po razumništvu. In čujte, kaj pravi o »hetzblattu« »Miru«. Seveda je »Mira« vzrok narodnemu prepiru na Koroškem Ali — blagor Nemcem — »napredno« slovensko ljudstvo ni tako neumno, da bi rado podpiralo tak list, ki je za prepir. »Mir« obstoji samo zavoljo tega, ker pravijo duhovniki neumnim »črnim« kmetom, da si ga morajo naročiti, sicer pridejo — koga ne spreleti kurja polt? — v pekel! In tako uči učitelj, ki je plačan od dežele, v katerej plačuje davek tudi dobra tretjina Slovencev, in ki poučuje na c. kr. zavodu ne samo nemške učence, ki so pa itak že dodobra nahujskani, ampak tudi Slovence. Sicer pa nosijo nekateri c. kr. strokovni učitelji tudi očitno črno-rudeče-žolte svinčnike z napisom »Heil und Sieg All-deutschland!« Ni li to izdajstvo?! — Iz rožne doline pa pišejo: Dopis v zadnji številki »Mira« mi daje priložnost, da vam, gospod urednik in ljubim bralcem »Mira« napišem izglede, kako se v naših koroških šolah nemškutari. Nekje (kraja ni treba imenovati, a je na Koroškem, nekje blizu Beljaka) v čisto slovenskem kraju, se otroci le v »samoizveličalni« nemščini poučujejo. Da bi si v slovensko bučico dobro zabili, da je nemščina vse, morajo v svoje zvezke za lep opisane pisati sledeče: »Deutscher (otrok je pisal le »deutschen«) Sinn ist Ehrenpreis, deutsches Herz Vergissmeinnicht, Deutsche Treue Augentrost«. Besede »deutsch« so moralni podčrtati, kar v celem zvezku pri drugih stavkih ni. Če se otrokom to v glavo ubija, se lahko ume, kakšen sad šola rodi. Slovenci, ali bodete vse to mirno gledali? Kdaj se bodete spametovali? Če se naša deca v šoli nič drugega ne nauči, je boljše, da jo ohranimo doma, ker nam bo ostala vsaj nepopačena. Davkoplačevalci moramo vzdrževati šolo, zato pa pri vsaki priložnosti, zahtevajmo šolo, katera nam bo res koristila, kakor je šola v Št. Rupertu pri Velikovecu. Tem dopisom pač ni treba še komentara. Morda da kdo tudi to smatra za »malenkost«, kakor zahtevo po slovenskih poštnih pečatih, v resnici to osvetljuje sistematično početje naših narodnih nasprotnikov, ki hočejo v pravem pomenu besede duševno zastrupljati slovensko mladino.

Premeščen je g. Ivan Markovšek, kapelan, iz Vitanja v Maribor kot korni vikar pri ondotni stolni cerkvi.

Vihar radi celjske gimnazije so zopet uprizorili Nemci. Graški uradni list razpisuje dve učiteljski mesti na celjski gimnaziji, in sicer jedno za veronauk, jedno pa za klasično filologijo. Prednost imajo oni, ki so v slovenščini učiteljsko usposobljeni. »Grazer Tagblatt« upije, da se mesti razpisujeta za slovenske razrede, »ki protipostavno obstoje«, in da se kot koncesijo Slovincem na takozvanih samostojnih razredih celjske gimnazije namerava vsa učiteljska mesta stalno spopolniti. Skoro gotovo naredo Nemci radi celjske slovenske gimnazije vihar v državnem zboru. V tej in v zadevi šolskega nadzornika za ljudske šole na Spodnjem Stajerskem so včeraj poslanci nemške ljudske stranke imeli pogovor na Dunaju.

Požarna bramba v Št. Vidu nad Ljubljano imela je 18. febr. t. l. svojo predpustno veselico, od katere z vsem veseljem moramo reči, da se je dobro obnesla. Pred vsem je naša dolžnost hvaliti našega pevovodjo, g. orglavca Navinšeka. On se trudi, da svoje pevce ohrani na vrhuncu. Slišali smo pri tej veselici pesmi, katerih milih zvokov še nikdar nismo čuli v prijaznem Št. Vidu. Napredek je opazovati tudi v tem, da se občinstvo s takimi pesmimi vzgojuje ter njih srca odvrta od opozilnih pesem. To priča tudi burno ploskanje, s katerim je občinstvo poplačalo pevski zbor. Vrhunec res zasluženega priznanja svojega truda pa je g. Navinšek dosegel, ko je mojstersko gñ. Mana Krušič zapela svoj sopransolo s spremljevanjem harmonija »Strunam«. — Pri tej priliki ne moremo dosti grajati neko drugo strujo, umetnemu petju popolnoma nepristojno, ter da se mladina rabi zanj. Kdor ima le količkaj pojma o vzgoji, mora to strujo obsoditi — ker namen petja ni, strasti vzbujati, ampak srca blažiti. Igra »Bob iz Kranja« bila je dobro igrana. Vsi igralci so bili svoji ulogi kos. »Bob iz

Kranja« je igra, h katerej bi se ne smelo puščati otrok, tudi druge mladine ne, ki še obiskuje šolo. W.

Slovensko-nemška liberalna zveza. Včerajšnji »Narod« zopet roti v dopisu z Dolenjskega svojo somišljenike s klicem: S klerikalci nikdar paktirati, za svoje liberalno rovanje. Mej drugim pravi »Narod«: »Prepričani smo, da nam je veleposestnik mnogo manj nevaren, nego klerikalec — besedossnež, in bomo iz tega v bodočnosti vse posledice izvajali«. — Tukaj »Narod« zopet javno zatrjuje zvezo slovenskih in nemških liberalcev proti katoliško - narodni stranki. Prosto vam, »Narodova« gospoda, bratji se z Nemci proti svojim rojakom, a potem pa ne bobnajte ob svojo narodnost, katera je v sredi votla, okoli kraja je pa nič ni. Najbrže to nemško - slovensko liberalno zvezo dr. Tavčarju narekuje, kakor v podlistku »Izgubljeni Bog«, njegova, kakor »Narod« pravi, »globoka in resnična religioznost«!!

Proti novi pogodbi z Italijo v dosedanjih obliki se je oglašil v nedeljo tudi shod političnega društva »Edinost« pri svetem Križu v tržaški okolici. Sprejeta je bila po dr. Slaviku predložena resolucija, s katero se slovenski poslanci pozivljejo, naj ob obnovljenju trgovinske pogodbe med Avstro-Ogersko in Italijo delajo na to, da se ta pogodba spremeni tako, da bodo koristi do mačih vinogradnikov in ribičev bolje varovane, nego one tujih podanikov. Trgovska zbornica tržaška se je pa potegnila za obnovev pogodbe z Italijo v dosedanjih obliki, »ker imajo tržaški trgovci od klavzule veliko haska«. Dolžnost vlade bi bila v prvi vrsti, ozirati se na mnenje okoličanskih vinogradnikov, katere je pogodba spravila ob rob gospodarskega propada.

Čehi za slovenske planine. Slovenskega planinskega društva češka podružnica v Pragi je sedaj najmočnejša podružnica našega planinskega društva. Praška podružnica šteje 233 članov. Češka kočja na Ravneh pod Grintovcem je že zgotovljena. Slavnostna otvoritev bode letošnje poletje ob navzočnosti čeških turistov in turistinj. Ta kočja je najlepša in najudobnejša stavba v slovenskih planinah. Stavljena je v češkem slogu ter v istem slogu dobi tudi opravo iz Prage.

Ogenj. V nedeljo dopoldne je iz dosedaj neznane vzroka nastal ogenj v Stiški vasi pri Cerkljah v senici posestnika Fr. Škrjanca, ki je v 4 urah upepelil temu gospodarju hišo z gospodarskim poslopjem, sosedu Grilecu pa bližnji pod. Zgorele so pravem tudi tri telice, vol, koza in pes, in ima škodo blizu 7000 kron, Grilec pa 1000 kron. Zavarovana sta bila za 600 oziroma 500 kron.

Potres v Podpeči so imeli v ponedeljek. Iz višočine 40 m je v kamnolomu Supančič-Knezovem padlo 15.000 kubič. m kamenja. Zemlja se je pol ure daleč stresla.

Nezgodna na Sv. Petra cesti. Občinski svetnik Turk vozi danes led v mestno ledenico. Ob vogalu sv. Petra ceste in Radeckega ceste se mu je danes prevrnil voz z ledom. Vzrok, da se je voz prevrnil, je baje to, ker Bolčev Pepe menda meni, da pri svojih vozech kot občinski svetnik ne potrebuje »žleifov«. V hipu, ko je bil led na tleh, so prileteli konji g. Turka st. Pognali so konje kar čez led, a konji so se splašili, ker jim je od ledu bliščalo. Primerila bi se bila skoro velika nesreča, da se ni posrečilo ljudem, konj uloviti. Nujno je, da dobi Bolčev Pepe »žleife« za vse svoje voze.

Slepar z markami, neki Benducci iz Florence, se nahaja sedaj na Štajerskem. Mož spravlja v denarce znamke, ki so ponarejene, a čudovito podobne pravim znamkam. Pozor!

Zdravje v Ljubljani. Od 11. do 17. febr. je bilo 24 novorojenih, 1 mrtvorjen, 31 jih je umrlo, med njimi 1 za vratico, 5 za jetiko, 1 vsléd mrtvouda, 24 za različnimi boleznimi, med njimi 10 tujcev, 17 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 1 za ošpicami, 1 za škarklatico, 3 za oslovskim kašljem, 3 za vratico, 2 za ušenom, 1 za varicello.

Nesreča. Na Tržaški cesti sekajo te dni del Lattermanovega drevoreda. Danes je palo ondi neko drevo na neki voz in konja ter voz poškodovalo.

Vihar podri je na barju šupo posestnika Škafarja.

Huda gospodinja. Ljubljanska rešilna družba je včeraj pripeljala v bolnico brezvestno 14letno dekle Marijo Bail. Nabila jo je njena gospodinja Slitscher, baje tako hudo, da je dekle zgubilo pod udarci zavest. Dekle je razjezilo gospodinjjo, ker je zahtevalo od nje — poselsko knjižico. To nemško kulturo bode gospej Slitscher opililo sodišče.

V Ameriko je hotel popihati danes iz Krke Poljanec. Ker je mladoleten, mu je policaj rekel, da mora nazaj na Krko.

Potres v Zagrebu so čutili 20. t. m. ob 2. uri 51 minut popoldne. Sunek je bil lahek.

Pobegnil je 20letni Franc Pristavec iz Radovljice z dekle Jožefo Flis.

Samomorilka, o kateri smo včeraj poročali, da se je zastrupila na borznem trgu v Trstu, je 20letna Marija Živic iz Skopega na Krasu.

* * *

Slovanski klub v Pragi. V Pragi snujejo slovanski klub, kateremu bi bila na loga, da širi slovansko vzajemnost. Dne 18. t. m. so imeli osnovalni shod. Mej člani so odlični češki veljaki.

Hrvatska krona. »Agramer Tagblatt« je nedavno poročal, da imajo v peštanskem muzeju krono, s katero je bil baje kronan hrvatski kralj Trpimir. To krono bi bili po tem poročilu našli v Oriovcu. »Hrvatska Domovina« pa sedaj poroča, da temu ni tako. V peštanskem muzeju je pač neka bizantinska krona, a ta krona ni najdena v Slavoniji, ampak na Slovaškem v Nitri l. 1861 na posestvu Ivana Huszara. V Slavoniji najdena krona utegne biti na Dunaju.

Grof Harrach, znani češki velikaš in domoljub, je minolo soboto prispel v Zader. On je namreč predsednik društva za povzdigo gospodarskih koristij v Dalmaciji.

Bomba na progi. Iz Prage dohaja vest o zverinskem naklepu, razstreliti v tunelu vlak z dinamitom. Predvčeranjim je železniški paznik na severni strani Žičkovega tunela pri Pragi dobil na progi v žepnem robcu zavito tvarino, podobno utežim na stenski uri. Pri preiskavi se je dognalo, da je to bomba, napolnjena z dinamitom. Na progo so jo skoro gotovo položili anarhisti. Istega dne pa se je bolje posrečil anarhistom napad na bolnico v Nitri na Ogerskem. Pomešali so mej premog dinamit, ki je razginal peč v kopalni sobi ter tri bolnike smrtno ranil.

Stavka mizarских pomočnikov se je pričela v Brnu. Stavka okoli 8000 mizarских pomočnikov.

Burska šala. Neka v Stuttgartu bivajoča Angležinja je v novembru minolega leta poslala razglednico na »generala Bullerja v Pretoriji«. Ta razglednica je prišla v bursko mesto Pretorijo, a so jo vrnili z dostavkom: »Adresat še ni prišel v Pretorijo, tudi s pomočjo policije ga nismo našli, torej nazaj!«

Društva.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani.) Vabilo k predpustni veselici, katero priredi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani na pustno nedeljo dne 25. februarja t. l. v svojem domu, Komenskega ulice šte. 12. — Vspored: 1. H. Volarič: »Domovina«, zbor s tenor- in bariton-solo, dvosplovem in spremljevanjem glasovira. 2. B. Ipavici: »Kdo je mar« zbor s tenor in bariton solo, čveterosplovem in spremljevanjem glasovira. 3. A. Sachs: »Copátar«, kuplet, poje gospod I. Ložar. 4. A. Sachs: »Vinski brat«, šaljivi zbor. 5. Občinski tepček. Burka s petjem v treh dejanjih. Poslovenil dr. J. Ev. Krek. — Prosta zabava. — Začetek točno ob 6. uri zvečer. — Vabilo velja za vstopnico.

(Prvo tržiško delavsko konsumno društvo) je imelo svoj drugi redni občni zbor dne 11. svečana t. l. v prostorih g. Henrika Dobrina ob 3. uri popoldan. G. Ivan Papov načelnik pozdravi navzoče, katerih je bilo precejšno število, ob enem jim sporoči vse delovanje preteklega leta. V svojem govoru jih spodbuja k vstrajnosti, potem je bilo poročilo tajnikovo kar je poročal Franc Vidic, in to je bilo brez ugovora naznanje vzeto. Zahvali se tudi načelniku za njegovo neumorno delovanje, poročilo blagajnika, odobritev računov za leto

1899. potem je sledila volitev. Pred volitvijo je poročal povabljeni gost iz Ljubljane g. Ivan Jakopič. V svojem dolgem govoru jih je navduševal za društvo, za kar mu izrekamo javno zahvalo. Izvoljeni so bili sledeči gospodje: Ivan Papov načelnik, Jože Bahun namestnik, Anton Mikič blagajnik, Franc Vidic tajnik, Ludvik Grasmajer in Miha Papov odbornika. Namestniki: F. Lautar, A. Zupan, J. Hafnar. Nadziralni odsek, Ivan Kavar, Karl Končar, in Jakob Koprivnik, namestniki, Jože Zupan, Ignac Čadeš, Peter Perko. Občni zbor se je zaključil z živijo klici na presvetlega cesarja in sv. Očeta papeža, potem je sledila prosta zabava. Konečno pristavim še nekoliko vstic da naše društvo se ni ustanovilo, da bi trgovci in oštirje zaničevalo né, ampak današnji svet pravi delavec: pomagaj si sam in to je tudi nekolikim tržiskim delavcem rojilo po glavi in tako so si ustanovili konsumno društvo, ali to društvo ima toliko sovražnikov, pa vkljub vsem gre dalje svojo pot in ti sovražniki so večidel trgovci in oštirji, pa mi jim iz srca odpustimo in tudi njim zaključimo: Bog jih živi!

Telefonska in orzojavna poročila.

Dunaj, 22. febr. (C. B.) (Zbornica poslancev). Minist. predsednik Koerber je v imenu vlade podal izjavo, ki v poglavitnem obsega nastopna: Vlada ni strankarska vlada, zato se obrača do vseh strank, ker Avstrija ni jedinstveno narodna država, zato se morajo posamezni narodi mej seboj pobotati. Narodnostni mir se ne napravi v par dneh. narodna vprašanja treba vsako za-se pretresati, pri tem so v prvi vrsti vprašanja, ki zadevajo Češko in Moravsko. Glede spravnih pogajanj se sedaj še ne more reči, ali bodo imela pozitivni vsp. h. dosedanj razgovori pa kažejo, da je pot, ki smo jo nastopili, prava. Poleg narodnosti ste pa kultura in blagostanje najvažnejši, zato ju bo vlada podpirala. V ta namen predloži zbornici razne načrte zakonov, kakor druga železn. zveza s Trstom, krajša zveza s severom itd. V te namene določa 500 mil. kron, ki se bodo razdelile na več let. Vlada bo podpirala industrijo, obrt in kmetijstvo. Glede stavke premogarjev bo vlada skušala doseči ugoden delaven čas. Zbornica naj narodnostne prepire vsaj toliko omeji, da ostane prosta pot za duševni in gmotni razvoj države, ker živeti mora država, ki je branik svojih državljanov.

Dunaj, 22. februarja. Po izjavi Koerberjevi predlaga Engel razgovor o izjavi. Jaworski je zato, a razgovor naj se vrši po vsprejetem zakonu za kontingent vojaških novincev. Levica izjavi, da je proti razgovoru, s tem pa noče vladi kazati ne zaupanja, ne nezaupanja. — Predlog poslanca Engelna je bil odklonjen, zanj so glasovali Čehi, češki veleposestniki in Jugoslovani. — Engel nato predlaga razgovor o premogarskem štrajku, predsednik Fuchs pa pravi, da mora ostati pri dnevnem redu, da pa to lahko pride ob koncu seje na vrsto, potem se odkloni Engelov predlog in se začne razprava o vladnem predlogu glede vojaških novincev. Oglašenihi je mnogo govornikov. Dosedaj sta govorila Schrammel proti, govoril je največ o premogarskem štrajku, in Roser, potem se je prekinila ta razprava. — Verkauf stavi nujni predlog zaradi osemurnega delavnega časa in zaradi štrajka. — Seja se nadaljuje.

Dunaj, 22. febr. Danes bode imenovanih šest novih članov gosposke zbornice. Imenovani bodo: dr. Plener, grof Latour, grof Bylant-Rheidt, Bilinski, dr. Anton Menger in bivši predsednik trgovske zbornice praške Šebon. Dva sta desničarja, dva levičarja, dva pa pripadata srednji stranki.

Dunaj, 22. febr. Kolikor dosedaj kaže, ostane desnica tudi v tem zasedanju celotna, razmerje mej njenimi klubi je ostalo isto. Čehi si taktiko sami določajo. — Brez obstrukcije ne bo, vendar je gotovo, da bo vsprejet vladni predlog glede kontingenta rekrutov. Potem se baje seje zbornice prekinajo in se nadaljujejo pravne konference.

Dunaj, 22. febr. Minister Körber se je izrekel v svoji izjavi za železnico čez Ture in za bohinjsko železnico.

Trst, 22. febr. Tu se zatrjuje, da se bodo v slučaju češke obstrukcije v drž. zboru se tej obstrukciji pridružili poslanci Laginja, Biankini, Spinčić in Perić.

Lino, 22. febr. Občinski svet je določil Lustenauer cesto v Bismarckovo cesto.

Valladolid, 22. febr. V vasi Ataquines je uničil požar 120 hiš; zdi se, da je upepeljena cela vas. Ponesrečenih je veliko ljudij in živine.

Vojška v Južni Afriki.

Poročila o angleških vsehkih v Južni Afriki so jela bolj poredkoma prihajati, mesto teh pa mora maršal Roberts pripraviti javnost na poznejše poročila o porazu angleških čet v bitki pri Baardebergu, kjer ima Roberts svoj glavni tabor in ki leži blizu Fauresmitha, minulo nedeljo. Že sedaj se sporoča, da sta bila v tem boju ranjena generala Macdonald in Knox, ki sta tako marljivo zasledovala generala Cronje, in da je bilo poleg tega ubitih še devet častnikov. Z izidom boja toraj Roberts ni bil zadovoljen. — Istodobno poročajo Buri o svoji zmagi blizu Colenso v Natalu, kjer so imeli Angleži velike izgube.

Ta vest je tem manj tolažilna, ker se je včeraj na londonski borzi že širila vest, da je Ladysmith osvobojen in da so vsi Buri odšli na zahodno bojišče, le prelaze ob severni natalski meji da imajo še zasedene. Vojni urad ni prejel o tem nikakega potrdila in vest iz burskega tabora, da je posadki v Ladysmithu poslo vse strelivo, meri na vse drugo, nego na osvobojenje. Umljivo pa je seveda, da so odšle vse razpoložljive burske čete na oranjsko mejo.

Operacije Robertsove za osvobojenje Kimberleya so se pokazale sedaj v vse drugačni luči. Buri so ostavili svoje postojanke pri Maggersfonteinu in Spytfonteinu že tekom minulega tedna ter se podali proti vzhodu. Le majhno posadko so pustili na mestu. Ko je došel Roberts, je posadka streljala nanj in Angleži v Kimberleyu so menili, da je mesto še vedno obkoljeno. General French ni našel 78 vozov, marveč le nekaj priprav, katerih Buri niso hoteli seboj vzeti, in demontiran top, ki bi Burom nič več ne koristil. Potem se je ostali del Burom umaknil v Dronfield in se pozneje združil z glavno armado.

London, 22. febr. General Buller brzojavlja iz tabora pri Chieveleyu 21. t. m.: Peta divizija je prekorčila reko Tugelo in pognala sovražnika nazaj. Topovi angleške mornarice so provzročili, da so umolknil burski topovi. — Maršal Roberts poroča iz Baardsberga 20. t. mes., da sta bila v boju 16. in 18. t. mes. ranjena generala Knox in Macdonald. Vojni urad o tej bitki še ni prejel podrobnih poročil.

Laurenco-Marquez, 22. febr. Iz glavnega burskega tabora v Natalu poročajo 19. t. m.: Včeraj so se pri Boshkopu blizu Colenso bili vroči boji. Buri imajo le malo ranjencev, angleška izguba je pa velika. Domneva se, da posadka v Ladysmithu nima več streliva.

London, 22. febr. Iz Pretorije poročajo 20. m.: Predsednik Stein naznanja, da se je včeraj bil z angleškimi četami v Koodoosrandu, ter jih potisnil nazaj. General Dewet poroča o boju mej Baardebergom in Koodoosrandom, v katerem so si Buri osvojili več holmov. Angleži imajo veliko ubitih in ranjenih, 40 Angležev so Buri ujeli. Buri imajo 2 ubita in 4 ranjene.

London, 22. febr. Reuterjev urad poroča iz Arundela 20. t. m.: Buri v okolici so zelo delavni in živahno streljajo. Ker je 200 mož broječi burski oddelek pretil zapreti zvezo z Nauportom, se je poslalo od angleške strani dvesto avstralskih vojakov z dvema topovoma, ki so streljali na sovražnika.

London, 22. febr. Reuterjev urad poroča: Na tukajšnji borzi se je včeraj širila vest, da je Ladysmith osvobojen; ta vest pa še ni potrjena.

London, 22. febr. Iz dosedaj nepopolnega izkaza o izgubi v bitki pri

Baardebergu je posneti, da je padlo 9 častnikov ubitih in 30 mož ranjenih.

Zaročenca.

(A promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisatelj Alessandro Manzoni, prevzel I. B.—č.

(Dolge.)

Za tem bilo je videti v presledkih še več drugih tujih postav. Težko je bilo reči, kakšni ljudje so bili to; toda videlo se jim je, da niso bili oni pošteni popotniki, kakoršne so se delali. Jeden je prišel navlaš prašat za pot. Drugi so hodili mimo vrat bolj počasi in so kradoma pogledovali v izbo čez dvorišče, tako kakor pogleduje človek, ki ne bi rad obudil suma. Še le opoldne je prenehal ta nadležni sprevid. Agnese je zdaj pa zdaj vstala, šla čez dvorišče, stopila mej vrata in pogledala na desno in levo po cesti ter se vrnila rekoč: „Nikogar“ — beseda, katero je Agnese radostno izgovorila, Lucija pa radostno slišala, dasi nobena ni vedela zakaj. Vendar je ostala obema neka vznemirjenost, ki jima je vzela, posebno Luciji, mnogo tistega poguma, katerega sta hoteli ohraniti za zvečer.

Čitatelj mora sedaj izvedeti kaj bolj natančnega o teh skrivnostnih potepuhih. Da mu stvar povse pojasnimo, moramo se vrniti nekoliko nazaj in zopet poiskati don Rodriga, ki smo ga včeraj pustili samega v neki sobi njegovega gradu, ko je odšel oče Cristoforo.

Don Rodrigo je, kakor smo uže povedali, z dolgimi koraki meril sobo, na koje stenah so visele obiteljske podobe iz raznih rodov. Obrnivši se pred jedno steno imel je pred sabo bojevitega prednika, ki je bil strah sovražnikov in svojih vojakov. Srdito zre le-ta s podobe, kratki lasje mu štrle po koncu, nasukane brke mu molé od lic, brada mu je okrogla; junak stoji ponosno z oklopjem na nogah, ledjih, na prsih, rokah in z železnimi rokavicami, desnico uprto ob bok, z levico pa držeč za mečev ročaj. Don Rodrigo ga pogleda; a ko prikoraka pod to podobo in se zopet obrne, zagleda pred sabo družega prednika, uradnika, ki je bil strah prepirljivcev in njihovih zagovornikov. Ta sedi na velikem, z rudečim baržunom prepreženem stolu, zavrt v ohlapno črno haljo; ves je črn razven belega ovratnika z dvema širokima listoma in razven pregaljene soboljeve podvlake. — To je bil znak senatorjev, katerega so pa nosili samo po zimi, radi česar ne iztaknemo nikjer podobe kacega senatorja v poletni obleki. — V obraz je blede, obrvi so mu namrknjene, v roki pa drži neko prošnjo, kakor bi hotel reči: „videli bomo.“ Tu je naslikana matrona, strah svojih služkinj; tam opat, strah svojih menihov, sam tak rod, ki je nekoč vzbujal strah in ga je dihal celó iz teh slik. Pri teh spominih se don Rodrigo še bolj raztogoti, sramuje se, ne more se umiriti; čes da se ga je predrznil menih nadlegovati z Natanovo nadutostjo. Napravi si načrt za maščevanje, zavrže ga zopet ter premišljuje, kakó naj zadovolji svojo strast in reši to, kar je on imenoval čast. A (čudo!) zopet mu završi po ušesih za hip začetek menihovega prorokovanja, in tu pretrese mrz, in zopet opusti misel, da bi zadostil

strasti in časti. Naposled pokliče slugo ter mu ukaže, naj ga opraviči pred družbo, čes da ima važen opravek. Ko sluga sporoči, da je gospóda uže odšla, priporočivši se — vpraša don Rodriga hodeč v enomer gori in doli: „In grof Attilio?“

„Tudi on je odšel z gospodi, presvetli.“

„Dobro; šest spremljevalcev, gremo na sprehod! Brzo! Meč, plašč, prikrivalo, brzo!“

Sluga se globoko pokloni ter odide. Vrne pa se kmalu ter prinese dragocen meč, katerega opaše don Rodrigo; plašč, kojega vrže okoli ramen in pokrivalo z veljkimi peresi, katero posadi trdo na glavo: znamenje, da je bil razburjen. Pri vratih sreča svojih šest oboroženih hlapcev, ki stopijo na obe strani, se priklonijo, nató pa gredó za njim. Godrnjajoč, oholo in z nagubanim čelom odide na sprehod proti Leccu. Kmetje, delavci se stiskajo ob zid, ko ga vidijo prihajati, ter se mu odkrivajo in globoko priklanjajo, a on se ne zmeni za to. Toda ne samo ti, celó oni, katere so imeli drugi ljudje za gospode, se mu priklanjajo. Kajti sto milj naokrog ni bilo tam nikogar, ki bi se mogel z njim meriti v veljavi, bogastvu, ali s privrženci; nikogar, ki bi se, kakor on, posluževal vsega tega, da zadobi gospodstvo nad drugimi. Le-tam je ošabno-milostno odzdravljaj. Kadar se je srečal z gospodom španjolskim kastelanom, kar se tisti dan ni zgodilo, poklonila sta se obadva jednako globoko, kakor dva mogotca, ki nimata ničesar deliti mej sabo, pa vendar iz spodobnosti spoštujeta drug družega dostojanstvo. Da bi nekoliko pregnal svojo nejevoljo ter da bi si meniha z drugimi stvarmi izbil iz glave, vstopi don Rodrigo v neko hišo, kjer se je navadno zbirala velika družčina. Vsprejmejo ga s pristrčno in spoštljivo prijaznostjo, kakor moža, ki hoče, da ga ljudje zelo ljubijo in se ga zelo bojé. Ko se zmračí, vrne se domov. Baš takrat pride tudi grof Attilio. Prinesó večerjo, pri kateri je pa don Rodrigo ves zamišljen in le malo govori.

„Stričnik, kedaj plačáš stavo?“ vpraša hudomušno in zbadljivo grofa Attilio po večerji, ko odidejo sluga.

„Saj še ni bil sveti Martin.“

„Plačaj kar takoj, ker bode pretekla cel mesec, predno...“

„To bomo počakali.“

„Ti hočeš biti zvižacen. A jaz vem vse, jaz sem si takó svest, da dobim stavo, da sem pripravljen še staviti...“

„Čujmo!“

„Da te je pater... pater... kaj vem jaz? onj pater te je spreobrnil.“

„To je prav po tvoji navadi.“

(Dolge prih.)

Cena žitu na dunajski borzi dné 21. februvarija 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	7 73	do gl.	7 74
„ „ maj-juni „	7 84	„ „	7 85
„ „ jesen . . .	8 02	„ „	8 03
Rž za pomlad . .	6 68	„ „	6 69
„ „ maj-juni . .	—	„ „	—
„ „ jesen . . .	6 76	„ „	6 78
Turšica za maj-juni .	5 41	„ „	5 42
„ „ jul-avgust . .	5 51	„ „	5 53
Oves za pomlad . .	5 34	„ „	5 35
„ „ maj-juni . .	7 45	„ „	7 47

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menialnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.
Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 22. februvarija.	
Skupni državni dolg v notah	99-70
Skupni državni dolg v srebru	99-65
Avstrijska zlata renta 4%	98-80
Avstrijska kronrska renta 4% 200 kron	99-65
Ogerska zlata renta 4%	98-60
Ogerska kronrska renta 4% 200	94-15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	126-10
Kreditne delnice, 160 gld.	235-40
London vista	242-47
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-22

Dné 21. februvarija.	
3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	163 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-20
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97-10
Tisne srečke 4%, 100 gld.	141-25
Dunavske vravnjavne srečke 5%	256—

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
21.	9. zveč.	723-4	4-2	sl. jug	dež	—
22.	7. zjutr.	729-5	3-4	m. svzh.	oblačno	6 7
	12. popol.	730-9	7 4	sl. svzh.	sk. jasno	—

Srednja včerašnja temperatura 3 6 normale: — 9-4°.

Umrli so:

V bolnišnici:

14. februvarija. Marija Kerše, perica, 36 let, jetika. — Ivan Jagodic, vdovec, 81 let, kap.
16. februvarija. Marija Možina, posestnika žena, 68 let, srčna hiba. — Ivan Zaplotnik, gostac, 53 let, nadulja. — Ivan Žalud, e. kr. računski stoinik, 47 let, degeneratio carcinoma haepatis.

Zahvala.

160 1—1

Za mnoge dokaze srčnega sočutja mej boleznijo in ob smrti svojega iskreno ljubljeneega, nepozabnega očeta, oziroma brata in strijca, gospoda

Antona Kvas-a

za krasne darovane venice in za spremstvo k zadnjemu počitku pokojnika izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno zahvalo.

V Ljubljani, dné 20. febr. 1900.

Anton Kvas,
sin.

Službo cerkvenika

želi sprejeti

Nikolaj Vraničar,

159 3—1

Dol. Lokvica, p Metlika.

Razpisuje se služba

221 6-3

organista in cerkvenika.

Plače je okoli 300 gld. in sicer polovica v bizi, polovica pa v denarju kot stolnina in darila. Stanovanje z majhnim vrtom je prosto.

Nastopiti je o sv. Juriju 1900. Prednost imajo cecilijanci in tisti, ki znajo kako rokodelstvo.

Prosilci naj vložé svoje prošnje, opremljene s spričevali dosedanjih služb, pri

cerkvenem predstojništvu v Čemšeniku.
pošta Medija-Izlake.

Leopold Tratnik
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27
priporoča prečast. duhovščini in slav. cerkvenim predstojnikom svoje izdelke in zalogo

cerkvenih posod in orodja
po nizkih cenah

161 30—1

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosedaj kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.